

Kirkebevaringsfondet

DEN NORSKE KIRKE

Løfte håndverket - Høstseminar 2025

Vern av kirker – vern av håndverk

Oddbjørn Eide, daglig leder Kirkebevaringsfondet

Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg

Dato	FOR-2024-06-23-1309
Departement	Barne- og familiedepartementet
Ikrafttreddelse	23.06.2024
Hjemmel	Stortingets budsjettvedtak
Kunngjort	27.06.2024 kl. 15.40
Journalnr	2024-0715

STRATEGIDOKUMENT

Riksantikvarens håndverksstrategi

Historisk av Riksantikvaren, dateret av eiendommen. Området er kirker som staten eller kommunene, som blant annet Akershus Slottskirke og Nidarosdomen.

Barne- og familiedepartementet

Strategi

Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg

Forskrift og strategier

Forskriften for tilskuddsposten gir føringer for hvem som kan motta tilskudd, hva det kan gis tilskudd til, og hvor mye som kan gis. Forskriften stiller også krav til søknad og rapportering.

Bevaringsstrategien for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg omfatter **tre bevaringsprogrammer**:

- Middelalderkirker
- Kirker oppført mellom 1537-1850
- Kirker oppført etter 1850

I tillegg beskriver den **fire innsatsområder** som skal sikre en bred tilnærming i arbeidet med å sikre kirkebyggene.

Bevaringsstrategien og **Riksantikvarens håndverksstrategi** er gjensidig utfyllende og jobber på lag.

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

De fire innsatsområdene i bevaringsstrategien

«Gjennom en bred tilnærming i strategien, med flere innsatsområder, vil arbeidet bidra til å sikre et varig vedlikehold av våre kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.»

Bevaring – istandsetting, sikring og konservering

- Klimaskall og konstruksjoner
- Interiør
- Brannsikring

Kunnskap og kompetanse

- Dokumentasjon og kunnskapsgrunnlag
- Håndverkerkompetanse
- Eier- og rådgiverkompetanse

Opplevelse og formidling

- «Publikumsutvikling», historiefortelling og opplevelse
- Formidling lokalt / regionalt / nasjonalt

Engasjement og deltakelse

- Eierkompetanse, bevisstgjøring og engasjement
- Aktivisering av den lokale frivilligheten
- Bred aktivisering av menigheten og lokalsamfunnet

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

Foto: Per Steinar Brevik, Riksantikvaren

Effektmålene

1. Bærekraftig forvaltning av kirkene
2. Åpne, tilgjengelige og i aktiv bruk
3. Robuste og klimatilpassede bygg
4. Godt samspill mellom aktører
5. Systematisk formidling av kunnskap
6. Oppdatert kunnskapsgrunnlag og kompetanse i alle ledd

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

Kunnskap og kompetanse (innsatsområde 2)

Det trengs riktig kompetanse og tilstrekkelig kunnskap for å gjennomføre gode istandsettingsprosjekt. En **historisk satsning** på kirkebyggene gir også en **historisk mulighet** for håndverkerne.

Store og små istandsettingsarbeider på **kulturhistoriske kirkebygg** åpner et utfordrende og varig marked for håndverkere og rådgivere med **kunnskap og ferdigheter** om kirkebyggenes mangfold av byggeskikk og håndverksfag.

Innsatsområde 2 handler om:

- at istandsettingsarbeidene gjennomføres med **høy kunnskap og kompetanse**
- å fremme gode **utdanninger, kurs, lærlingeplasser og opplæringstiltak** på byggeplass og i bedrifter for håndverkerne som vil bidra

istandsetting av Ytre Rendalen kirke i 2023
Foto Alexander Myrseth, Riksantikvaren

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

Innsatsområde 2 for 2026

- *tiltak som bidrar til å utvikle kompetanse som er relevant for bevaringsprogrammet for middelalderkirker*
- *tiltak som bidrar til å utvikle kompetanse som er relevant for å utarbeide og gjennomføre forprosjekter*
- **prosjekter som bidrar til å heve kompetansen til utførende håndverkere innen fagområder og ferdigheter som er særlig relevante i arbeider på fredete og listeførte kirker.**

Tiltaket må støtte opp under målet med tilskuddsordningen og bidra til å øke kunnskapen og kompetansen blant håndverkere, rådgivere, kirkebyggforvaltere og andre relevante aktører som arbeider med bevaring av kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

Riksantikvarens håndverkstrategi

Håndverkskompetansen og kapasiteten skal styrkes

Målsettinger:

1.1. Det er etablert et systematisk samarbeid om utvikling av utdanningstilbudene mellom kulturmiljøforvaltningen, kulturarvsektoren, utdanningssektoren, byggenæring og andre relevante næringsaktører

1.2. Arbeidsmarkedet innenfor restaurering og istandsetting er synliggjort

1.3. Mulighetene for opplæring og fordypning i tradisjonelt håndverk i videregående skole og i lærlingordningen utnyttes bedre

1.4. Høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning innen håndverksfag er videreutviklet, tilpasset markedets behov og har styrket kapasitet

1.5. Ikke-formelle opplæringstiltak er videreutviklet, tilpasset markedets behov og har styrket kapasitet

Foto: Svein Harkestad - 2020

Foto: Arne Tveit – 2025

Johanneskirken, Bergen

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

Engasjement og deltakelse

Opplevelse og formidling

(innsatsområdene 3 og 4)

Varig vern sikres best gjennom engasjement, opplevelser, tilhørighet og kunnskap

Aktiviteter som det gis midler til innen disse innsatsområdene skal bidra til at lokalsamfunnet opplever kirken, kulturarven og kunnskapen om dette som betydningsfull.

Aktivitetene skal bidra til;

- åpen, tilgjengelig og aktiv bruk av kirkene
- godt samspill med ulike aktører
- engasjement utover tiltaksperioden
- bærekraftig bruk og sosial bærekraft

For tildelingen i 2026 vil det bli lagt særlig vekt på prosjekter som er en del av et istandsettingsprosjekt og prosjekter med sterk lokal forankring og involvering av frivillige

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

Foto Per Steinar Brevik

Oddbjørn Eide, Kirkebevaringsfondet t.v., Ylva Renée
Grøset, lærling i glassmesterfaget ved NDR t.h.

Foto: Carina Gjelsvik

Eksempel fra virkeligheten

(Johanneskirken i Bergen – Akasia)

Læringer

- 3 læringer på mur
- 2 læringer på tømmeravd.
- 1 lærling på elektro
- Krav om lærling på større kontrakter
- Avtaler med laug om utplassering av lærling

Møte med skoleverket

- Årlig skoledag med teknisk fagskole

Møte med næringen

- Møte styrene for håndverkslaugene
- Bedrifter får ta del i erfaringsutveksling

Universitetet

- 1-2 dager med kunstfagstudenter hvert år
- Studenter bruker kirken som case

Godt samarbeid med forskere

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

Foto: Akasia

Værnes kirke, Foto: Ukjent, Riksantikvaren

27.10.2025

Kirkebevaringsfondet

Bevaringsstrategien

Kirkebevaringsfondet

Et samarbeid
mellom

